

**Η ΓΕΝΟΚΤΟΝΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ
ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑΣ (1908-1923)
ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ ΕΩΣ ΤΟΥΣ
ΝΕΟΤΕΡΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ (8ος αι. π.Χ. -1923 μ.Χ.)
ΕΛΛΗΝΟ-ΤΟΥΡΚΙΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ 1919-1923 – ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ**

Από την ελληνική παρουσία μέχρι την οθωμανική κατάκτηση

Ο Ξενοφώντας ορίζει ως Πόντο, την περιοχή, η οποία περιλαμβάνει τα εδάφη ανάμεσα στο Φάση ποταμό- περιοχή του Βατούμ- και την Ηράκλεια την Ποντική.

Ο μεγαλύτερος γεωγράφος του αρχαίου κόσμου ο οποίος καταγόταν από τον Πόντο, ο Στράβωνας, μιλά για τους όμορφους χώρους, τα κτίρια, τις οικίες. Στους Έλληνες στον Εύξεινο Πόντο αναφέρονται ακόμη ο Βιτρούβιος (I αιώνας π. Χ), ο Αρριανός (II αιώνας π. Χ), ο Πτολεμαίος Κλαύδιος, ο Μαρκιανός, ο Διονύσιος ο Πλίνιος Γαίος, ο Ευστάθιος.

ГРЕЧЕСКИЙ КУЛЬТУРНЫЙ ЦЕНТР
Москва, Алтуфьевское шоссе, 44
офис № 9, 2 этаж
Тел.: 7084809 – Тел./Факс: 7084810

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
Altufyevskoe shosse, 44, office No 9, 2nd floor
127566 Moscow, Russia
Tel.: +7 495 7084809; Tel./Fax: +7 495 7084810

e-mail: hcc@mail.ru info@hecucenter.ru

www.hecucenter.ru

skype: [hellenic-cultural-center](https://www.skype.com/hellenic-cultural-center)

facebook: <http://www.facebook.com/Hecucenter>

vkontakte: <http://vk.com/hecucenter>

LinkedIn: <http://www.linkedin.com/company/hellenic-cultural-center>

Η αφετηρία της παρουσίας του Ελληνισμού του Εύξεινου Πόντου, ξεκινά από το μύθο και καταλήγει στην ιστορική πραγματικότητα. Ο 9ος άθλος του Ηρακλή τον οδηγεί στην περιφέρεια του Θερμόδοντα ποταμού, για να πάρει με τη βοήθεια του Θησέα και του Τελαμόνα τη ζώνη της Ιππολύτης, της βασίλισσας των Αμαζόνων. Ένας άλλος μύθος τον φέρνει στον Καύκασο για να απελευθερώσει τον Προμηθέα. Ο μύθος συνεχίζεται με το Φρίξο και την Έλλη, οι οποίοι ταξίδεψαν πάνω στο Χρυσόμαλλο Δέρας για να αποφύγουν τη θυσία τους από τους θεούς του Ολύμπου. Ακολούθησε η πτώση της Έλλης στην είσοδο του Θάλασσας - από τότε ονομάστηκε Ελλήσποντος- και η φύλαξη του πολύτιμου Δέρατος από το βασιλιά Αιήτη. Η αργοναυτική εκστρατεία, με επικεφαλής τον Ιάσονα και πλήρωμα εκπροσώπους απ' όλες τις ελληνικές πόλεις κατέστησε την αφιλόξενη θάλασσα, Εύξεινο Πόντο.

Ο αποικισμός των Ελλήνων στον Εύξεινο Πόντο αρχίζει μετά τον Τρωικό πόλεμο το 1100 π.Χ. Η Σινώπη (785 π. Χ), πατρίδα του κυνικού φιλοσόφου Διογένη, του κωμικού ποιητή Δίφилου και του ιστορικού Βάτωνα, ήταν η πρώτη αποικία της Μιλήτου στον Εύξεινο Πόντο το 786 π.Χ. και σαν έδρα εμπορίου, έγινε πολύ σύντομα ένα αξιόλογο λιμάνι με πολυάριθμο στόλο και ισχύ. Ακολούθησαν η Τραπεζούντα (756 π.Χ), η Κερασούντα (700 π.Χ), η Αμισός (Σαμψούντα- 600 π.Χ), πατρίδα των μαθηματικών Δημητρίου Ραθηνού και Διονυσόδωρου και του γραμματικού Τυραννίωνα, η Οδησσός, ο Βαθύς Λιμένας (Βατούμ), η Διοσκουρία (Σοχούμι), η Πιτιούντα, η Αρχαιοπόλις (Νοκολακέβι), τα Κοτύωρα (Ορντού), η Τρίπολη, η Αμάσεια, πατρίδα του γεωγράφου Στράβωνος, η Ιωνόπολη (Ινέμπολη) και άλλες.

Ο Φίλιππος ο Β΄ οργάνωσε τον Εύξεινο Πόντο σε μακεδονική επαρχία, ενώ η αυτοκρατορία του Μεγάλου Αλεξάνδρου περιελάμβανε τον νοτιοδυτικό Εύξεινο Πόντο, εκτός από τη Βιθυνία και την Παφλαγονία. Ο Μιθριδάτης ΣΤ΄ ο Ευπάτωρ και το κράτος που δημιούργησε αποτέλεσε το ανάχωμα στη Ρώμη και τις πολιτικές και οικονομικές της βλέψεις για την περιοχή.

Στη Ρωμαϊκή περίοδο διαδίδεται ο Χριστιανισμός από τους απόστολους Ανδρέα και Πέτρο, ενώ τα χριστιανικά μοναστήρια αποτελούν εστίες πίστης και εθνικής συνείδησης (Μονή του Αγίου Ιωάννη του Βαζελώνος, Παναγίας Σουμελά, Αγίου Γεωργίου του Περιστερεώτα). Κατά τους διωγμούς επί Διοκλητιανού στην Τραπεζούντα μαρτύρησε ο Άγιος Ευγένιος το 292 μ.Χ. μαζί με τους Κάντιδο, Ουαλεριανό και Ακύλα. Ο Άγιος Ευγένιος κηρύχθηκε αργότερα πολιούχος της Τραπεζούντας. Με την κατάληψη της Κωνσταντινούπολης από τους Φράγκους το 1204, δημιουργείται η αυτοκρατορία της Τραπεζούντας από τους Κομνηνούς. Η Τραπεζούντα υπήρξε εκπαιδευτικό κέντρο με ονομαστούς δασκάλους τον Γρηγόριο Χιονιάδη, τον Κωνσταντίνο Λουκύτη και τον κληρικό Μανουήλ.

Η Αυτοκρατορία της Τραπεζούντας υποτάχθηκε το 1461, οχτώ χρόνια μετά την κατάληψη της Κωνσταντινούπολης από τους Οθωμανούς. Επακόλουθο της κατάληψης της Τραπεζούντας ήταν οι σφαγές, οι λεηλασίες, η φυγή προς τη δυτική Ευρώπη και τις παραδουνάβιες χώρες ο βίαιος εξισλαμισμός. Ανάμεσα στους πληθυσμούς που

ГРЕЧЕСКИЙ КУЛЬТУРНЫЙ ЦЕНТР
Москва, Алтуфьевское шоссе, 44
офис № 9, 2 этаж
Тел.: 7084809 – Тел./Факс: 7084810

ΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
Altufyevskoe shosse, 44, office No 9, 2nd floor
127566 Moscow, Russia
Tel.: +7 495 7084809; Tel./Fax: +7 495 7084810

e-mail: hcc@mail.ru info@hecucenter.ru
www.hecucenter.ru

skype: [hellenic-cultural-center](https://www.skype.com/hellenic-cultural-center)

facebook: <http://www.facebook.com/Hecucenter>

vkontakte: <http://vk.com/hecucenter>

LinkedIN: <http://www.linkedin.com/company/hellenic-cultural-center>

εξισλαμίστηκαν παρατηρήθηκε και το φαινόμενο του κρυπτοχριστιανισμού, που θα λάβει τεράστιες διαστάσεις στον Πόντο.

Από τις αρχές του 18ου αιώνα ο Ελληνισμός της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας άρχισε να ξαναριζώνει στον τόπο του. Οι Έλληνες της περιοχής ανακτούν την χαμένη πίστη στην ελευθερία και ενισχύουν την υπόθεση της εθνικής παλιγγενεσίας, συμμετέχοντας στη Φιλική Εταιρεία και στην προετοιμασία της Επανάστασης. Η δημιουργία της Φιλικής Εταιρείας γίνεται σε ένα ισχυρό οικονομικό και πολιτικό κέντρο του Εύξεινου, την Οδησό και αρχηγός είναι ένας γόνος μίας διακεκριμένης οικογένειας του Πόντου, ο Αλέξανδρος Υψηλάντης με τον οποίο ξεκίνησε η επανάσταση, ενώ με τον αδελφό του Δημήτριο τελείωσε στη Μάχη της Πέτρας.

Για να αντιληφθούμε τη θέση των μη μουσουλμανικών λαών, (dhimmi, όπως τους αποκαλούσαν οι Οθωμανοί) στην Οθωμανική Αυτοκρατορία, πρέπει να πούμε ότι βάσει του ισλαμικού αστικού δικαίου, οι μουσουλμάνοι είχαν πλήρη δικαιώματα και καθήκοντα υπηκοότητας, ενώ τα δικαιώματα των μη μουσουλμάνων περιορίζονταν σε προστασία από βία και λεηλασία. Γίνονται απλώς ανεκτοί, και η παρουσία τους δεν αμφισβητείται εφ' όσον αποδέχονται την εξουσία και την ανωτερότητα των μουσουλμάνων και της ισλαμικής τάξης. Η ανισότητα ήταν έκδηλη σε μια σειρά από πολιτικούς και νομικούς περιορισμούς (απαγόρευση γάμου με μουσουλμάνο, μαρτυρία χριστιανού σε βάρος μουσουλμάνου δεν λαμβανόταν υπόψη από τα δικαστήρια, ταπεινωτικές πρακτικές στον τρόπο ενδυμασίας, κατασκευής οικιών, χαιρετισμού κ.λπ.).

Σχετικά ο Τούρκος κοινωνιολόγος και ιστορικός Τανέρ Ακσάμ αναφέρει: «Το πλουραλιστικό ισλαμικό μοντέλο στηριζόταν τόσο στην ταπείνωση όσο και στην ανοχή. Θεωρείτο ότι οι μη μουσουλμάνοι θ' αποδέχονταν οικιοθελώς αυτή τη θέση. Η διαφορετική συμπεριφορά συνιστούσε παραβίαση της συμφωνίας dhimma¹». Πρόκειται για πραγματική συμπαιγνία, αφού η υποτιθέμενη παραπάνω συμφωνία δεν ήταν τίποτε άλλο παρά μια επιταγή: Δεν είναι σχέση ισότιμων, αλλά σχέση ανοχής και ανεκτικότητας, εφ' όσον οι μη μουσουλμάνοι ήταν υποχρεωμένοι να επιδεικνύουν υποταγή και πίστη στη μουσουλμανική τάξη και την κατωτερότητά τους έναντι των μουσουλμάνων.

Το σύστημα αυτό οδηγούσε σε αυθαιρεσίες και εγκλήματα κάθε είδους σε βάρος των χριστιανών. Έτσι, όταν άρχισαν τα συμπτώματα παρακμής της Αυτοκρατορίας και οι επεμβάσεις των μεγάλων δυνάμεων, οι οποίες ανάγκασαν τους Οθωμανούς σουλτάνους να προβούν σε διάφορες μεταρρυθμίσεις, κυρίως σε ότι αφορούσε τα δικαιώματα των μη μουσουλμανικών λαών, είχαν ως αποτέλεσμα τη ραγδαία βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των χριστιανών. Αυτή, σε συνδυασμό με τη βαθμιαία συρρίκνωση των εδαφών της Αυτοκρατορίας, προκάλεσε τη ζήλεια και την αντίδραση ορισμένων μουσουλμανικών κύκλων.

¹ Taner Akçam: «ΜΙΑ ΕΠΑΙΣΧΥΝΤΗ ΠΡΑΞΗ», σελ. 51.

ГРЕЧЕСКИЙ КУЛЬТУРНЫЙ ЦЕНТР
Москва, Алтуфьевское шоссе, 44
офис № 9, 2 этаж
Тел.: 7084809 – Тел./Факс: 7084810

ΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
Altufyevskoe shosse, 44, office No 9, 2nd floor
127566 Moscow, Russia
Tel.: +7 495 7084809; Tel./Fax: +7 495 7084810

e-mail: hcc@mail.ru info@hecucenter.ru
www.hecucenter.ru

skype: [hellenic-cultural-center](https://www.skype.com/join/hellenic-cultural-center)

facebook: <http://www.facebook.com/Hecucenter>

vkontakte: <http://vk.com/hecucenter>

LinkedIN: <http://www.linkedin.com/company/hellenic-cultural-center>

Η οικονομική άνθιση του Ελληνισμού στην περιοχή του Εύξεινου Πόντου και της Μικράς Ασίας είχε ως αποτέλεσμα την πνευματική και καλλιτεχνική αναγέννηση και συνδυάστηκε με τη δημογραφική άνοδο. Το 1865 οι Έλληνες του Πόντου ανέρχονταν σε 265.000 άτομα, το 1880 σε 330.000 άτομα οι οποίοι κατοικούσαν κυρίως στα αστικά κέντρα, ενώ την ίδια περίοδο στη νότια Ρωσία, στην περιοχή του Καυκάσου, κατοικούσαν περίπου 150.000 Πόντιοι, που είχαν μετοικήσει εκεί μετά την άλωση της Τραπεζούντας το 1461. Ο Ποντιακός Ελληνισμός που ζούσε στα τέλη του 19ου αιώνα αριθμούσε, σύμφωνα με υπολογισμούς του Οικουμενικού Πατριαρχείου και των Οθωμανικών αρχών 600.000 άτομα περίπου, ενώ σύμφωνα πάντα με τις ίδιες πηγές το 1914 τους ανέβαζε σε 700.000. Σε όλο το οθωμανικό κράτος οι Έλληνες ήταν πάνω από 2.600.000.

Ιδίως, όταν η Πύλη αναγκάστηκε να υπογράψει δύο Χάρτες, τη Γκιουλχανέ (ή «Χάτι Σερίφ») το 1839 και τη Χουμαγιούν του 1856, ο μουσουλμανικός πληθυσμός της Αυτοκρατορίας αισθάνθηκε ότι έχανε την αίσθηση της ανωτερότητας που είχε έναντι των απίστων, καθώς και το δικαίωμα να κυβερνούν μόνο οι μουσουλμάνοι. Η νέα, λοιπόν, πορεία της παρακμάζουσας ανωτερότητας των μουσουλμάνων έναντι των χριστιανών θεωρήθηκε πολύ επώδυνη για τους πρώτους. Χαρακτηριστικά είναι τα λόγια του Αλή Σουαβή, ενός μέλους των Νέων Οθωμανών, αυτών δηλαδή που επεδίωκαν μεταρρυθμίσεις στο παλιό οθωμανικό τρόπο διοίκησης: «Οι μουσουλμάνοι όχι μόνο θ' αρνηθούν την ανωτερότητα ενός υποτεταγμένου έθνους, αλλά δε θ' ανεχθούν ποτέ να κυβερνούνται από αυτούς. Θα είναι έτοιμοι να διακινδυνεύσουν τα πάντα και να χύσουν αίμα για να εμποδίσουν κάτι τέτοιο²...».

Εντούτοις, μερικοί νέοι σπουδαστές της Στρατιωτικής Ιατρικής Ακαδημίας στην Κωνσταντινούπολη, φωτεινά μυαλά, πίστευαν ότι μόνο με την απόλυτη ισότητα, ελευθερία και δικαιοσύνη θα μπορούσε να σωθεί η Αυτοκρατορία, αναπτύσσοντας το αίσθημα της αδελφότητας μεταξύ μουσουλμάνων και μη μουσουλμάνων. Έτσι, το 1887 ίδρυσαν μια μυστική οργάνωση με την επωνυμία «Κομιτάτο Ένωση και Πρόοδος». Γρήγορα δυνάμωσε η οργάνωση και κυρίως μετά το 1889, όταν τη διεύθυνσή της ανέλαβαν οι: Ιμπραήμ Τέμο (Αλβανός), Μεχμέτ Ρεσήτ (Τσερκέζος), και Αμπντουλάχ Τζεβντέτ (Κούρδος). Στην οργάνωση εντάχθηκε και ο ίδιος ο ανεψιός του σουλτάνου, ο πρίγκιπας Σαχαμπετίν, ο οποίος δρούσε στο εξωτερικό.

Ο σουλτάνος, με τις μυστικές του υπηρεσίες, διέλυσε το κομιτάτο αυτό το 1897. Όμως, αυτό μετέφερε την έδρα του στο Παρίσι, όπου εξέδιδε μια εφημερίδα, τη «Νέα Τουρκία», και από αυτήν ονομάστηκαν οι οπαδοί «Νεότουρκοι».

² Όπως παραπάνω, σελ. 64-65.

ГРЕЧЕСКИЙ КУЛЬТУРНЫЙ ЦЕНТР
Москва, Алтуфьевское шоссе, 44
офис № 9, 2 этаж
Тел.: 7084809 – Тел./Факс: 7084810

ΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
Altufyevskoe shosse, 44, office No 9, 2nd floor
127566 Moscow, Russia
Tel.: +7 495 7084809; Tel./Fax: +7 495 7084810

e-mail: hcc@mail.ru info@hecucenter.ru
www.hecucenter.ru

skype: [hellenic-cultural-center](https://www.skype.com/join/hellenic-cultural-center)

facebook: <http://www.facebook.com/Hecucenter>

vkontakte: <http://vk.com/hecucenter>

LinkedIN: <http://www.linkedin.com/company/hellenic-cultural-center>

Στην οργάνωση εντάχθηκαν και πολλοί Έλληνες και Αρμένιοι. Μάλιστα στο συνέδριο του κοιτάτου στο Παρίσι το 1902, επικράτησε η πλέον ριζοσπαστική, δημοκρατική τάση υπό τον πρίγκιπα Σαχαμπετίν με τους ψήφους των Ελλήνων και Αρμενίων αντιπροσώπων. Όμως, η άλλη τάση, στην οποία ανήκαν οι πλέον ξενόφοβοι, όπως ο δόκτορας Μεχμέτ Ναζίμ, ο δόκτορας Μπαχαετίν Σακίρ, και ο Αχμέτ Ριζά, έδειξε στο επόμενο συνέδριο, του 1907, ότι η δύναμή τους αυξήθηκε, και ότι οι διαφορές τους σχετικά με τις αρμενικές απόψεις παρέμειναν αγεφύρωτες.

Παραταύτα, το κοιτάτο των Νεοτούρκων, παρ'όλες τις διαφορές των δύο τάσεων, κατάφερε να πάρει την εξουσία, με την επανάστασή του, τον Ιούλιο του 1908.

Όλες οι εθνότητες της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας ξέσπασαν σε ξέφρενους πανηγυρισμούς, προπάντων δε η Ελληνική και Αρμενική³.

Πολύ σύντομα έπεσαν οι μάσκες. Ακόμη δεν είχε καλά-καλά ολοκληρωθεί η περιοδεία του πρώην πρωθυπουργού Δημητρίου Ράλλη, συνοδευόμενου από πέντε βουλευτές, όταν από την Κωνσταντινούπολη ο εκεί Έλληνας πρέσβης, Γρύπαρης, έστειλε στις 16 Οκτωβρίου 1908 τηλεγράφημα, στο οποίο ανάφερε:

«Ένας φόνος θρησκευτικού φανατισμού διαπράχθηκε χθες το απόγευμα στο Μπεσίκ Τας. Ένας νέος Έλληνας, Οθωμανός υπήκοος, διατηρούσε σχέσεις με μια νέα Τουρκάλα. Ο πατέρας της νέας, μαθαίνοντας ότι η κόρη του βρισκόταν στο σπίτι του ερωμένου της, ειδοποίησε την αστυνομία, η οποία, παρά τις διαμαρτυρίες των νέων ότι πρόκειται να παντρευτούν, τους οδήγησε στο Τμήμα. Αλλά, ο όχλος που συγκεντρώθηκε εκεί, ζητούσε να τιμωρήσει τους ενόχους. Εντωμεταξύ έφτασαν περίπου σαράντα στρατιώτες. Παρά ταύτα, το φανατισμένο πλήθος, μεταξύ των οποίων παρατηρήθηκαν πολλοί Κούρδοι, εισέβαλε στο Τμήμα, άρπαξε τον Έλληνα, ο οποίος δερόμενος και καταπατούμενος, δεν άργησε να εκπνεύσει⁴...

Η συμπεριφορά της αστυνομίας και των στρατιωτικών κατακρίθηκε έντονα. Κατά τη γνώμη μου, βρισκόμαστε ενώπιον μιας έκρηξης φανατισμού».

Πράγματι, στους κύκλους των Νεοτούρκων πλήθαιναν οι φανατικοί. Περίεργες, επιλεκτικές, και ανεξιχνίαστες δολοφονίες χριστιανών παρατηρούνταν σ' όλη την Ανατολή, ενώ δίδονταν οδηγίες στους μουσουλμάνους να μοϊκοτάρουν τους Έλληνες εμπόρους.

Οι Έλληνες κατάλαβαν γρήγορα τι κρυβόταν πίσω από το προσωπίο της οργάνωσης κι έπαυσαν τη συμμετοχή τους. Οι Αρμένιοι, όμως, εξακολουθούσαν να τρέφουν ελπίδες. Γι' αυτό και όταν στις 13 Απριλίου 1909 εξερράγη η αντεπανάσταση του σουλτάνου Αμπτούλ Χαμίτ στην Κωνσταντινούπολη κατά των Νεοτούρκων, η Αρμενική Επαναστατική Ομοσπονδία **Ντασνάκ** βοήθησε να καταπνιγεί το κίνημα του σουλτάνου. Για τη βοήθειά τους αυτή, οι Αρμένιοι πλήρωσαν βαρύ τίμημα αίματος. Στην πόλη των Αδάνων της Κιλικίας μουσουλμάνοι, πιστοί στο σουλτάνο, επιτέθηκαν κατά του αρμενικού πληθυσμού και σκότωσαν περίπου 15.000 – 20.000 άτομα.

³ Σχετικά: Χάρης Τσιρκινίδης: «Έχω όπλο την αγχόνη...», σελ. 20-25.

⁴ Όπως παραπάνω, σελ. 22-23.

ГРЕЧЕСΚΙЙ КУЛЬТУРНЫЙ ЦЕНТР
Москва, Алтуфьевское шоссе, 44
офис № 9, 2 этаж
Тел.: 7084809 – Тел./Факс: 7084810

ΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
Altufyevskoe shosse, 44, office No 9, 2nd floor
127566 Moscow, Russia
Tel.: +7 495 7084809; Tel./Fax: +7 495 7084810

e-mail: hcc@mail.ru info@hecucenter.ru

www.hecucenter.ru

skype: [hellenic.cultural.center](https://www.skype.com/join/hellenic-cultural-center)

facebook: <http://www.facebook.com/Hecucenter>

vkontakte: <http://vk.com/hecucenter>

LinkedIn: <http://www.linkedin.com/company/hellenic-cultural-center>

Οι σκέψεις και τα κρυφά όνειρα των φανατικών Νεοτούρκων φάνηκαν κατά το συνέδριό τους τον Οκτώβριο του 1911 στη Θεσσαλονίκη, όπου και πάλι ακούστηκε η φωνή του δόκτορα Ναζίμ: «Θέλω να ζήσει μόνο ο Τούρκος. Εκτός των Τούρκων, όλα τα άλλα στοιχεία να εξοντωθούν».

Βέβαια, επειδή εντός του κινήματος των Νεοτούρκων η πλειοψηφία συνίστατο από μια συντηρητική ομάδα ανθρώπων, η οποία δεν επιθυμούσε ριζικό κοινωνικό μετασχηματισμό, αλλά απλώς, με την ανατροπή του Αμπτούλ Χαμίτ και την άνοδο στο θρόνο του αδελφού του Ρεσάτ, ως Μεχμέτ 5^{ος}, να επαναφέρει το ανασταλέν το 1878 Σύνταγμα.

Οι φανατικοί όμως караδοκούσαν και επωφελούμενοι τις αποτυχίες των Οθωμανών κατά τον Α΄ Βαλκανικό Πόλεμο, στις 23 Ιανουαρίου 1913, με πραξικόπημα αιματηρό, του οποίου ηγείτο η Τριανδρία Ταλαάτ μπέη, Ενβέρ πασά, και Τζεμάλ πασά, ανέλαβαν τα ηνία της κυβέρνησης. Ποιο ήταν το ποιόν αυτών των ανθρώπων; Αρκεί μόνο μια ελάχιστη περικοπή από δημοσίευση σε γαλλική εφημερίδα του 1915. Πρόκειται για άρθρο του εξορίστου Τούρκου στρατηγού Σερίφ. Γράφει για τον Ενβέρ: «Ήταν σκληρός, παρά το ήπιο της εμφάνισής του, και με τον καιρό είχε αποκτήσει μια υπεροψία χωρίς έλεγχο... Είχε μια κεφαλή του Ναπολέοντα, με τον οποίον λέγεται ότι συχνά έκανε μακρές συνομιλίες... Πίστευε ότι ήταν ο ίδιος ο Ναπολέων, ενσαρκωθείς με το μανδύα ενός Τούρκου αξιωματικού... Και αυτοί οι κόλακες, οι Γερμανοί, οι οποίοι κρυφά γελούσαν με την τρέλα του, για να ελέγχουν καλύτερα το ανόητο θύμα τους, χειροκροτούσαν τις ιδέες του, ενθάρρυναν τη μωρία του, σε σημείο που την ημέρα που έγινε στρατηγός, σε ηλικία 32 χρόνων, απάντησε σ' ένα φίλο του: "Αυτή τη φορά, αγαπητέ, έχασα 5 χρόνια, θα έπρεπε να γίνω πασάς τουλάχιστον στα 27 μου χρόνια"».

Κατά τη διάρκεια του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου, με το πρόσχημα της «στρατιωτικής ασφάλειας» των τουρκικών πόλεων, μεγάλο μέρος της Ανατολικής Θράκης, Της Δυτικής Μικράς Ασίας και του Πόντου εκτοπίζεται προς τη μικρασιατική ενδοχώρα. Εκεί, μακριά από το Πατριαρχείο και χωρίς ελληνικά σχολεία, οι Έλληνες αναγκάζονται να εκτουρκιστούν.

ГРЕЧЕСКИЙ КУЛЬТУРНЫЙ ЦЕНТР
Москва, Алтуфьевское шоссе, 44
офис № 9, 2 этаж
Тел.: 7084809 – Тел./Факс: 7084810

ΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
Altufyevskoe shosse, 44, office No 9, 2nd floor
127566 Moscow, Russia
Tel.: +7 495 7084809; Tel./Fax: +7 495 7084810

e-mail: hcc@mail.ru info@hecucenter.ru
www.hecucenter.ru

skype: [hellenic.cultural.center](https://www.skype.com/name/hellenic.cultural.center)

facebook: <http://www.facebook.com/Hecucenter>

vkontakte: <http://vk.com/hecucenter>

LinkedIN: <http://www.linkedin.com/company/hellenic-cultural-center>

Ένα άλλο μέτρο εξόντωσης ήταν τα λεγόμενα «τάγματα εργασίας» (αμελέ ταμπουρού), όπου αναγκάζονταν να υπηρετούν άνδρες πάνω από 45 ετών, που δεν κατατάσσονταν στο στρατό. Τα «τάγματα εργασίας» βρισκόνταν στα βόρεια της Μ. Ασίας και όσοι υπηρετούσαν σ' αυτά, δούλευαν σε λατομεία, ορυχεία, στη διάνοιξη δρόμων και αλλού, κάτω από εξοντωτικές συνθήκες. Οι περισσότεροι πέθαιναν από την πείνα, τις κακουχίες και τις αρρώστιες.

Στον Πόντο οι Έλληνες αποτελούσαν το 40% του πληθυσμού (1.000.000 περίπου) και, μαζί με τον αρμενικό πληθυσμό, ήλεγχαν την οικονομική ζωή της περιοχής. Από το 1915, αντιδρώντας στην τουρκική καταπίεση, ανέβηκαν αντάρτες στα βουνά για να περισώσουν ό,τι ήταν δυνατό. Το ίδιο έκαναν και οι Αρμένιοι. Το γεγονός αυτό, όμως, είχε ως αποτέλεσμα την ένταση της καταπίεσης εκ μέρους των Τούρκων. Το 1915 το μεγαλύτερο μέρος του αρμενικού πληθυσμού της Τουρκίας σφαγιάστηκε. Με το πέρας του Α΄ Παγκόσμιου Πολέμου η κατάσταση δεν βελτιώθηκε. Το τουρκικό εθνικιστικό κίνημα, με αρχηγό τον Κεμάλ Ατατούρκ, βρισκόταν σε έξαρση. Τώρα οι Τούρκοι προσπαθούν και επίσημα να εξοντώσουν τον ελληνικό πληθυσμό του Πόντου και, επιπλέον, είχαν και μια νόμιμη δικαιολογία. Το 1919 οι Πόντιοι μαζί με τους Αρμένιους και με την πρόσκαιρη υποστήριξη της ελληνικής κυβέρνησης, προσπαθούν να προωθήσουν σχέδιο για τη δημιουργία ενός αυτόνομου Έλληνο-Αρμενικού κράτους στην περιοχή του Πόντου και της τουρκικής Αρμενίας. Το σχέδιο αυτό γρήγορα ματαιώθηκε, αλλά οι Τούρκοι το εκμεταλλεύτηκαν και με έκτακτα δικαστήρια θανάτωσαν πολλούς Έλληνες Πόντιους, που είχαν αναμειχθεί στην κίνηση εκείνη. Την περίοδο 1915-1922 περισσότεροι από 200.000 Έλληνες Πόντιοι χάθηκαν ή θανατώθηκαν. Παράλληλα, πολλοί Έλληνες από την Ανατολική Θράκη, τον Πόντο και τη Δυτική Μικρά Ασία, για να αποφύγουν τους διωγμούς, κατέφευγαν ως πρόσφυγες στην Ελλάδα ή σε άλλα κράτη (μεταξύ άλλων, στη Νότια Ρωσία).

Η γενοκτονία των Ελλήνων της Ανατολής

Η πρώτη φάση της Γενοκτονίας ξεκινά το 1908 και κρατά μέχρι την έναρξη του Α΄ Παγκόσμιου Πολέμου, όταν το Ανατολικό ζήτημα, η άνοδος των Νεότουρκων, οι Βαλκανικοί Πόλεμοι και η είσοδος της Γερμανίας ως στρατηγικού εταίρου του Οθωμανικού κράτους, δημιούργησαν τις συνθήκες για την έναρξη των διωγμών των Ελλήνων της Ανατολής.

Η δεύτερη περίοδος ξεκίνησε το 1914, όταν οι συγκρούσεις του πρώτου παγκοσμίου πολέμου αναβάθμισαν την πολιτική της γενοκτονίας. Η κυβέρνηση των Νεότουρκων διατάσσει ένα σύνολο επιχειρήσεων που θα συνεχίσουν την εξάλειψη των Ελλήνων της Ανατολής. Ο Πρόξενος της Αυστρίας στην Τραπεζούντα υπολόγιζε τον Ιανουάριο του 1918, σε 80.000-100.000 τους εκτοπισμένους Έλληνες του Πόντου, ενώ ελληνικές μαρτυρίες ανεβάζουν στις 233.000 τους νεκρούς και σε 85.000 όσους εκδιώχθηκαν στη Ρωσία. Η διαταγή του επικεφαλής του οθωμανικού στρατού Γερμανού διοικητή του οθωμανικού στρατού Liman von Sanders για εκκένωση περιοχών από Έλληνες, υπό το

ГРЕЧЕСКИЙ КУЛЬТУРНЫЙ ЦЕНТР
Москва, Алтуфьевское шоссе, 44
офис № 9, 2 этаж
Тел.: 7084809 – Тел./Факс: 7084810

ΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
Altufyevskoe shosse, 44, office No 9, 2nd floor
127566 Moscow, Russia
Tel.: +7 495 7084809; Tel./Fax: +7 495 7084810

e-mail: hcc@mail.ru info@hecucenter.ru

www.hecucenter.ru

skype: [hellenic-cultural-center](https://www.skype.com/hellenic-cultural-center)

facebook: <http://www.facebook.com/Hecucenter>

vkontakte: <http://vk.com/hecucenter>

LinkedIN: <http://www.linkedin.com/company/hellenic-cultural-center>

πρόσχημα στρατιωτικών αναγκών, είναι χαρακτηριστική. Τα τάγματα εργασίας, ως αποτέλεσμα του νόμου του 1909 περί στράτευσης των χριστιανών, η επιστράτευση του 1914 και οι εκτοπίσεις στα βάθη της Ανατολίας, οδηγούσαν στην φυσική εξόντωση των Ελλήνων.

Η περίοδος 1919-1923 αποτελεί την τρίτη, την τελευταία και την πιο έντονη φάση γενοκτονίας, όταν η εδραίωση του Μουσταφά Κεμάλ στο οθωμανικό εσωτερικό συμπίπτει με την δημιουργία της Σοβιετικής Ένωσης και τη βοήθειά της προς το εθνικιστικό κεμαλικό κίνημα, την ελληνική παρουσία στη Σμύρνη και τη Θράκη, καθώς και την αλλαγή στους προσανατολισμούς στην εξωτερική πολιτική των μεγάλων ευρωπαϊκών δυνάμεων. Η Γενοκτονία υλοποιήθηκε με διώξεις, πορείες θανάτου, συγκεντρώσεις σε τάγματα εργασίας, βιασμούς και άλλες απάνθρωπες μεθόδους και, εάν δεν υπήρχε η ένοπλη αντίσταση, τα θύματα θα ήταν πολύ περισσότερα. Μία κεντρική μέθοδος εκδίωξης των Ελλήνων της Ανατολής ήταν η εξόντωση της ηγεσίας τους. Η εξόντωση θα συνέβαλλε στο να χαθεί η καθοδήγηση των Ελλήνων και να σημειωθεί πιο γρήγορα η δολοφονία τους.

Στον Πόντο οι αγριότητες ήταν ακόμη πιο βάρβαρες. Ο αρχιτσέτης Τοπάλ Οσμάν συνεπικουρούμενος από τον τουρκικό στρατό του στρατηγού Νουρεντίν, μετέβαλαν την χώρα σε απέραντο νεκροταφείο. Στα γαλλικά αρχεία εντοπίσαμε έγγραφη κατάθεση αυτόπτων μαρτύρων, ιταλικής καταγωγής. Είναι πολυσέλιδη. Αρκούν κάποια αποσπάσματα⁵: «... Οι Τούρκοι προέβησαν σε συλλήψεις κατοίκων της Σαμψούντας... Ένα πρωί (περί το τέλος του Μαΐου 1921) άρχισε η εξορία τους προς το εσωτερικό... Γυμνοί, πεινασμένοι, κτυπημένοι από άγριους χωροφύλακες που τους συνόδευαν... Δύο μέρες αργότερα ακολούθησε η 2^η αποστολή από 1200 άτομα. Την επομένη η 3^η με 751.. Η πρώτη αποστολή, μετά από επώδυνη πορεία πολλών ημερών έφτασε στο Κοβάκ. Ήταν εκεί, που θα υφίστατο το μαρτύριό της... Τους χώρισαν σε δύο γκρουπ.... Το δεύτερο από αυτά κατευθύνθηκε σε μια αποθήκη... Εκεί περικυκλώθηκε από τους συνοδευόντες χωροφύλακες και κατοίκους των γύρω χωριών και τουφεκίστηκαν αγρίως...».

Σε άλλο σημείο αναφέρει: «... Πάνω από 70 χωριά, κείμενα κατά μήκος του Άλυ ποταμού, τα μόνα που είχαν μείνει όταν υπογράφηκε η ανακωχή, κάηκαν τώρα... Το χωριό Άτα υπέστη το πιο τραγικό τέλος. Το αστυνομικό σώμα, υπό το Ντεμίρ Αλή, συνοδευόμενο από συμμορία του Οσμάν (Τοπάλ) συγκέντρωσε όλους τους κατοίκους των γύρω χωριών. Τους περικύκλωσε κι έβαλε φωτιά. Όλος ο κόσμος κάηκε. Οι λίγοι που διέφυγαν τις φλόγες τουφεκίστηκαν. Πάνω από 3.000 αθώοι βρήκαν εκεί θάνατο...».

Σήμερα, τ' αποκαλυφθέντα αρχεία διαφωτίζουν όλο το μέγεθος της διαπραχθείσης, βάσει πρόθεσης και σχεδίου, γενοκτονίας. Καθώς η αλήθεια ξεχωρίζει από τις εσκεμμένες παραπληροφορήσεις, κυρίως Γάλλων, Μπολσεβίκων και μεμονωμένων Άγγλων, οι

⁵ Quai d' Orsay: LEVANT 1918-1940, TURQUIE, Série E, Carton 304.

ГРЕЧЕСКИЙ КУЛЬТУРНЫЙ ЦЕНТР
Москва, Алтуфьевское шоссе, 44
офис № 9, 2 этаж
Тел.: 7084809 – Тел./Факс: 7084810

ΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
Altufyevskoe shosse, 44, office No 9, 2nd floor
127566 Moscow, Russia
Tel.: +7 495 7084809; Tel./Fax: +7 495 7084810

e-mail: hcc@mail.ru info@hecucenter.ru

www.hecucenter.ru

skype: [hellenic.cultural.center](https://www.skype.com/join/hellenic-cultural-center)

facebook: <http://www.facebook.com/Hecucenter>

vkontakte: <http://vk.com/hecucenter>

LinkedIN: <http://www.linkedin.com/company/hellenic-cultural-center>

οποίες, ως δια μαγείας, αρχίζουν να εμφανίζονται σαν μανιτάρια δηλητηριώδη αμέσως μετά την επελθούσα κυβερνητική αλλαγή του Νοεμβρίου 1920. Δυστυχώς οι ανακρίβειες αυτές, εκκινούμενες από καθαρά κρατικά συμφέροντα, βρήκαν ευήκοα αυτιά, ακόμη και μεταξύ μας. Όμως, κάθε μέρα νέες πηγές έρχονται στο φως, πολλές των οποίων ανακαλύπτουν Τούρκοι επιστήμονες.

Βάσει των τουρκικών δημογραφικών στοιχείων, οι Έλληνες υπό την Οθωμανική Αυτοκρατορία το 1914 ήταν 2.700.000. Με βάση του αριθμού των επιζήσαντων (1.221.000), τα θύματα θα πρέπει να υπολογίζονται από 1,3 έως 1,5 εκατομμύρια.

Ιδιαίτερη θέση στη γενοκτονία των Ελλήνων κρατά η γυναίκα και το παιδί, τα οποία αποτέλεσαν αφενός συγκεκριμένο στόχο του προμελετημένου εγκλήματος, λόγω του ειδικού τους βάρους στην κοινωνία και την οικογένεια, αφετέρου ήταν αποδέκτες όλων των επιπτώσεων της γενοκτονίας (χρηρεία, προσφυγιά, βιασμός, ορφάνια κ.ά). Είναι διαπιστωμένο πλέον από τα στοιχεία που διαθέτουμε ότι ένα ειδικό σχέδιο εξόντωσης αφορούσε τις γυναίκες και τα παιδιά. Έτσι παράλληλα με τη γενοκτονία, τελέσθηκε και μια Γυναίκοκτονία και μία Παιδοκτονία. Η αντίσταση της γυναίκας σε αυτές τις πολιτικές βίας έχει διάφορες μορφές. Από την ένοπλη αντίσταση με τη συμμετοχή στην αντίσταση έως την επιλογή του θανάτου, αντί να υποστεί τον εξευτελισμό και την ταπείνωση, ενώ μια μορφή αντίστασης που συναντάται σε περιοχές του Πόντου είναι η εγκατάλειψη των βρεφών χάριν της σωτηρίας της ομάδας.

Παράλληλα κάποιες γυναίκες και παιδιά παρέμειναν στην Τουρκία ως βιαίως εξισλαμισμένοι, που δεν απώλεσαν οριστικά την καταγωγή τους. Ο χρόνος και οι βίαιες μέθοδοι αφομοίωσης που συστηματικά αξιοποιήθηκαν, μπορεί να αλλοίωσαν, όμως δεν εξαφάνισαν την μνήμη τους.

Ελληνοτουρκικός Πόλεμος 1919-1923. Μικρασιατική Καταστροφή

Με τη λήξη του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου, η Συνθήκη των Σεβρών (10.08.1920) έδινε στην Ελλάδα την Ανατολική Θράκη, τα νησιά Ίμβρο και Τένεδο, επικύρωνε την κυριαρχία της στα άλλα νησιά του Αιγαίου που κατείχε από το 1913 και της εμπιστευόταν τη διοίκηση της περιοχής της Σμύρνης απ΄ τον κόλπο του Αδραμυττίου ως τον κόλπο της Σκάλα Νόβα, έδαφος που η Ελλάδα θα προσαρτούσε με πλήρη κυριαρχία μέσα σε πέντε χρόνια, ύστερα από ευνοϊκό δημοψήφισμα. Στη συνθήκη αυτή, όμως, δεν υπήρχε τίποτα για τη Βόρειο Ήπειρο κι η Τουρκία παραιτούνταν για χάρη της Ιταλίας από τα δικαιώματά της στα Δωδεκάνησα. Η ιταλοελληνική συμφωνία της 29^{ης} Ιουλίου 1919, που επιχειρούσε να διευθετήσει αυτά τα τελευταία ζητήματα, είχε χαρακτήρα αόριστο. Ως προς την Κύπρο, η συνθήκη των Σεβρών επικύρωνε την προσάρτησή της στην Αγγλία.

ГРЕЧЕСКИЙ КУЛЬТУРНЫЙ ЦЕНТР
Москва, Алтуфьевское шоссе, 44
офис № 9, 2 этаж
Тел.: 7084809 – Тел./Факс: 7084810

ΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
Altufyevskoe shosse, 44, office No 9, 2nd floor
127566 Moscow, Russia
Tel.: +7 495 7084809; Tel./Fax: +7 495 7084810

e-mail: hcc@mail.ru info@hecucenter.ru

www.hecucenter.ru

skype: [hellenic-cultural-center](https://www.skype.com/name/hellenic-cultural-center)

facebook: <http://www.facebook.com/Hecucenter>

vkontakte: <http://vk.com/hecucenter>

LinkedIN: <http://www.linkedin.com/company/hellenic-cultural-center>

Η πραγματοποίηση της συνθήκης των Σεβρών σήμαινε για την Ελλάδα τη συνέχιση του πολέμου κατά της Τουρκίας. Πραγματικά, ο Μουσταφά Κεμάλ είχε από τον Ιούνιο του 1919 καταδικάσει την αυτοκρατορική κυβέρνηση της Κωνσταντινούπολης και είχε κηρύξει την Εθνική Επανάσταση, που σαν κύριο σκοπό της έδινε τη διαφύλαξη της ανεξαρτησίας της νέας εθνικής Τουρκίας. Η Μεγάλη Συνέλευση της Άγκυρας (συγκλήθηκε στις 23 Απριλίου 1920) και η πρώτη κυβέρνηση (σχηματίστηκε στις 3 Μαΐου 1920) απέρριπτε τη Συνθήκη των Σεβρών. Η Ελλάδα έπρεπε έτσι να καταικήσει την κεμαλική αντίσταση για να επιβάλει τη συνθήκη και γι' αυτή την υπόθεση ο Βενιζέλος δεν είχε παρά την υποστήριξη της Αγγλίας. Η αποβίβαση, με τη συμμαχική συγκατάθεση, των ελληνικών στρατευμάτων στην Ιωνία (15 Μαΐου 1919) προκάλεσε απ' την αρχή ορισμένη αντίδραση στο Ανώτατο Συμβούλιο της Διάσκεψης της Ειρήνης. Η ιταλογαλική αντίδραση εκδηλώθηκε σαφέστερα όταν τα ελληνικά στρατεύματα πέτυχαν την άδεια να βγουν από τη ζώνη της Σμύρνης για να χτυπήσουν τον Κεμάλ και να καταλάβουν την Άγκυρα. Σχεδόν ταυτόχρονα (22 Ιουλίου 1920) η Ιταλία κατήγγειλε την ελληνοϊταλική συνθήκη της 29^{ης} Ιουλίου 1919 και υπέγραψε με την Αλβανία τη συμφωνία της 2 Αυγούστου 1920, που αναγνώριζε την ανεξαρτησία και την εδαφική ακεραιότητα της τελευταίας, ενώ η Γαλλία είχε κιόλας υπογράψει στην Άγκυρα την ανακωχή της 20^{ης} Μαΐου 1920, που τερμάτιζε τις εχθροπραξίες στην Κιλικία. Έτσι ο Κεμάλ, στηριγμένος, επίσης, ηθικά και υλικά από τα Σοβιέτ (Συμφωνία Αυγούστου 1920), μπορούσε να παρουσιάσει την αντίστασή του ως πόλεμο για την ανεξαρτησία του Τουρκίας εναντίον μιας ελληνικής εκστρατείας, που έπαιρνε τη μορφή κατακτητικού πολέμου. Η εκστρατεία, ήδη πολύ αβέβαιη, έγινε μετά τις ελληνικές εκλογές του Νοεμβρίου του 1920, τυχοδιωκτική περιπέτεια, που οδήγησε στην τραγική «έξοδο» του Ελληνισμού της Μικράς Ασίας. Παρά τις διπλωματικές επιτυχίες του Βενιζέλου, που φαινόταν να πραγματοποιεί τη «Μεγάλη Ιδέα», η θέση των βασιλοφρόνων δεν ήταν ευκαταφρόνητη. Η δημοτικότητα του βασιλικά Κωνσταντίνου και τα καταπιεστικά μέτρα που πήρε η κυβέρνηση κατά των αντιπάλων της, οι υπερβολές που διαπράχθηκαν και από τα δύο μέρη και, κυρίως, η δραστήρια προπαγάνδα, που, παρουσιάζοντας ανάγλυφες και τις παραμικρές αδυναμίες της εθνικής πολιτικής του Βενιζέλου, κήρυττε την εγκατάλειψη της εκστρατείας και την ειρήνη, όλα αυτά αποδυναμώνουν και ελαττώνουν το βενιζελικό ρεύμα. Ο ελληνικός λαός, κουρασμένος, με τους συνεχείς πολέμους από το 1912, που εμφανίζονται ως αιτία για την καθυστέρηση της ανοικοδόμησης της χώρας και των κοινωνικών μεταρρυθμίσεων, αποδέχθηκε εύκολα την ειρηνιστική προπαγάνδα και ψήφισε κατά του Βενιζέλου. Οι βασιλόφρονες ξαναπήραν την εξουσία και με δημοψήφισμα αποκατέστησαν το βασιλιά Κωνσταντίνο στο θρόνο, γεγονός που χρησίμευσε ως πρόσχημα στην Entente για να εγκαταλείψει ανοιχτά την Ελλάδα. Η Αγγλία δεν είχε καμμία εμπιστοσύνη στα φιλογερμανικά κόμματα και στο βασιλιά για να συνεχίσει, όπως πρώτα, την υποστήριξή της, ενώ η Γαλλία «ερωτοτροπούσε» με το κίνημα του Κεμάλ για να αντισταθμίσει την αγγλική επιρροή στην Ανατολή. Έτσι η νέα κυβέρνηση Γούναρη, που, παρά το φιλειρηνικό της πρόγραμμα πριν από τις εκλογές, συνέχιζε τον πόλεμο, βρέθηκε σε πλήρη πολιτική απομόνωση και οικονομικό αποκλεισμό της Entente, που της έκοβε δανειοδότηση, για την οποία είχε δώσει τη συγκατάθεσή της στην προηγούμενη κυβέρνηση.

ГРЕЧЕСКИЙ КУЛЬТУРНЫЙ ЦЕНТР
Москва, Алтуфьевское шоссе, 44
офис № 9, 2 этаж
Тел.: 7084809 – Тел./Факс: 7084810

ENTRO ELLHENIKOY POLITISMOY
Altufyevskoe shosse, 44, office No 9, 2nd floor
127566 Moscow, Russia
Tel.: +7 495 7084809; Tel./Fax: +7 495 7084810

e-mail: hcc@mail.ru info@hecucenter.ru
www.hecucenter.ru

skype: [hellenic-cultural-center](https://www.skype.com/name/hellenic-cultural-center)

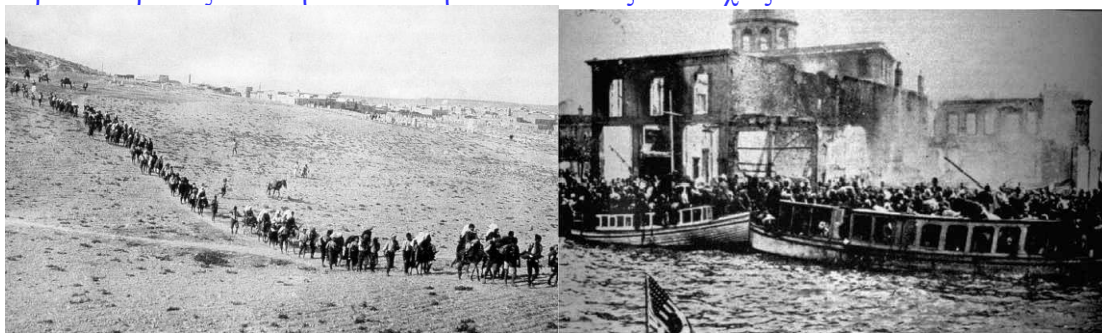
facebook: <http://www.facebook.com/Hecucenter>

vkontakte: <http://vk.com/hecucenter>

LinkedIN: <http://www.linkedin.com/company/hellenic-cultural-center>

Εντούτοις ο ελληνικός στρατός μαχόταν πάντα στην Ασία, αναγκάζοντας τον τουρκικό, που έδειχνε πεισματική αντίσταση υπερασπιζόμενος το τουρκικό έδαφος, σε υποχώρηση. Η ελληνική επίθεση εξαντλήθηκε στη μάχη του Σαγγάριου (άρχισε στις 23 Αυγούστου 1921) και από τη στιγμή αυτή ο ελληνικός στρατός αρχίζει να υποχωρεί.

Τον Αύγουστο του 1922 ο τουρκικός στρατός διασπά τις ελληνικές γραμμές, μπαίνει στη Σμύρνη (9 Σεπτεμβρίου 1922), την πυρπολεί και σφάζει τους κατοίκους της μπροστά στα απαθή βλέμματα των ξένων στρατιωτών, Γάλλων, Άγγλων, Αμερικανών και Ιταλών. Μεταξύ των θυμάτων συγκαταλέγεται και ο μητροπολίτης Σμύρνης Χρυσόστομος, που δε θέλησε να εγκαταλείψει τη Σμύρνη και τον ελληνικό πληθυσμό. Όσοι από τους κατοίκους δε σκοτώθηκαν ή δεν πρόλαβαν να αναχωρήσουν με πλοία, αιχμαλωτίστηκαν και στάλθηκαν σε στρατόπεδα εργασίας στην ενδοχώρα της Μικράς Ασίας. Οι περισσότεροι εξοντώθηκαν από την πείνα και τις κακουχίες.

Στις 18 Σεπτεμβρίου 1922 η Μικρά Ασία εγκαταλείπεται ολοκληρωτικά από τα ελληνικά στρατεύματα. Η Αγγλία φάνηκε έτοιμη να δράσει κατά του Κεμάλ, αλλά με την επέμβαση της Γαλλίας, που είχε κλείσει συμφωνία με την κεμαλική κυβέρνηση (ήδη από τον Ιούνιο του 1921), υπογράφεται η ανακωχή στα Μουδανιά (11 Οκτωβρίου 1922). Στο σύνδεσμο των βενιζελικών αξιωματικών δινόταν ευκαιρία δράσης. Μια εξέγερση, οδηγημένη από το στρατηγό Πλαστήρα, τους έφερε στην εξουσία. Ο βασιλιάς Κωνσταντίνος εγκατέλειψε πάλι τη χώρα. Με τη Συνθήκη της Λωζάννης (24 Ιουλίου 1923) η Ελλάδα εγκατέλειπε οριστικά τη Μικρά Ασία. Στη Θράκη ο ποταμός Έβρος ορίστηκε ως σύνορο ανάμεσα στην Ελλάδα και στην Τουρκία. Τα Δωδεκάνησα έμειναν στην Ιταλία και η Βόρειος Ήπειρος στην Αλβανία. Ο ιταλικός ιμπεριαλισμός, για να τρομοκρατήσει την ηττημένη Ελλάδα, δεν δίστασε να βομβαρδίσει την Κέρκυρα.

Η αναγνώριση της Γενοκτονίας

Η παρουσία των Ελλήνων και η ισχυρή τους παρουσία, διακόπτεται μετά την κατάκτηση της περιοχής από τους Οθωμανούς. Όταν ολοκληρωνόταν η γενοκτονία των Αρμενίων άρχισε η διαδικασία εξολόθρευσης των Ελλήνων με τα ίδια μέσα: Μαζική βία, συλλήψεις γυναικών και παιδιών, βίαιοι εξισλαμισμοί, πορείες θανάτου, μαζικές δολοφονίες, διώξεις, εκτοπίσεις, εγκλήματα που επιβεβαιώνονται και από μαρτυρίες πολλών ξένων ακόμη και συμμάχων των Νεότουρκων και του Μουσταφά Κεμάλ. Σχεδόν 1.000.000

ГРЕЧЕСΚΗ ΚΟΥΛΤΟΥΡΗΚΗ ΚΕΝΤΡΟ

Москва, Алтуфьевское шоссе, 44

офис № 9, 2 этаж

Тел.: 7084809 – Тел./Факс: 7084810

ΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Altufyevskoe shosse, 44, office No 9, 2nd floor

127566 Moscow, Russia

Tel.: +7 495 7084809; Tel./Fax: +7 495 7084810

e-mail: hcc@mail.ru info@hecucenter.ru

www.hecucenter.ru

skype: [hellenic-cultural-center](https://www.skype.com/name/hellenic-cultural-center)

facebook: <http://www.facebook.com/Hecucenter>

vkontakte: <http://vk.com/hecucenter>

LinkedIN: <http://www.linkedin.com/company/hellenic-cultural-center>

Έλληνες από ένα πληθυσμό 2.600.000 εξαφανίσθηκαν, 350.000 από τους 700.000 Έλληνες δολοφονήθηκαν μόνο στον Πόντο, εξόντωση η οποία αποτελεί γενοκτονία, στον τύπο της σύμφωνα με το άρθρο 2 της Σύμβασης του ΟΗΕ για την πρόληψη και την καταστολή της γενοκτονίας, παράγραφοι α, β, γ, δ και ε) και στην ουσία της έννοιας της γενοκτονίας.

Η νέα δυναμική της δεκαετίας του 1980 και του 1990 που συνδυάστηκε με την επιστροφή της ιστορίας στο προσκήνιο, με το αίτημα για την μνήμη, την αναγνώριση της Γενοκτονίας, με τις νέες διεκδικήσεις των σωματείων, των συλλόγων και των ομοσπονδιών, δημιούργησε νέα δεδομένα. Η Βουλή των Ελλήνων υιοθέτησε δύο νομοσχέδια (το 1994 και το 1998) με τα οποία αναγνώρισε τη Γενοκτονία, ενώ μέχρι σήμερα την γενοκτονία των Ελλήνων έχει αναγνωρίσει, η Βουλή της Σουηδίας (2010), η Βουλή των Αντιπροσώπων της Κυπριακής Δημοκρατίας (1995) και διάφοροι φορείς των ΗΠΑ. Πρόσφατα, και συγκεκριμένα το Μάρτιο του 2015, η γενοκτονία των Ελλήνων αναγνωρίστηκε από το Κοινοβούλιο της Αρμενίας. Επίσης την 30η Απριλίου η βουλή της Νότιας Αυστραλίας αναγνώρισε με ψήφισμα τη Γενοκτονία. Επίσης την 18η Μαΐου 2006 η Carolyn Maloney μίλησε στη Ομοσπονδιακή Βουλή των ΗΠΑ για το ζήτημα, στον Καναδά υπάρχει επιστολή αναγνώρισης από τον πρωθυπουργό του Καναδά Ζ. Κρετιέν (2001) και σχετικό ψήφισμα έχει καταθέσει το μέλος της Γερουσίας του Οντάριο Michael Parue (Μάιος 2002). Την υπόθεση έχει απασχολήσει το Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο του ΟΗΕ, και τον Οργανισμό για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη μετά από παρεμβάσεις μη κυβερνητικών οργανώσεων. Επίσης την 25η Μαΐου 2005 ο βουλευτής του Ομοσπονδιακού Κοινοβουλίου Στιβ Τζορτζάνας μίλησε για τη Γενοκτονία, την 6η Μαΐου 2006 η βουλευτής της πολιτείας Βικτόρια της Αυστραλίας Τζένη Μικάκου έθεσε το ζήτημα της αναγνώρισης της γενοκτονίας στο κοινοβούλιο της Βικτόρια (Αυστραλία), και την 20η Ιουνίου 2006 ο βουλευτής Steve Round έθεσε το ζήτημα στο κοινοβούλιο της Μεγάλης Βρετανίας.

ГРЕЧЕСКИЙ КУЛЬТУРНЫЙ ЦЕНТР
Москва, Алтуфьевское шоссе, 44
офис № 9, 2 этаж
Тел.: 7084809 – Тел./Факс: 7084810

ΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
Altufyevskoe shosse, 44, office No 9, 2nd floor
127566 Moscow, Russia
Tel.: +7 495 7084809; Tel./Fax: +7 495 7084810

e-mail: hcc@mail.ru info@hecucenter.ru
www.hecucenter.ru

skype: [hellenic-cultural-center](https://www.skype.com/join/hellenic-cultural-center)

facebook: <http://www.facebook.com/Hecucenter>

vkontakte: <http://vk.com/hecucenter>

LinkedIN: <http://www.linkedin.com/company/hellenic-cultural-center>

Κοινή πορεία πολιτισμού και θρησκείας, κοινοί αγώνες κατά της ασιατικής βαρβαρότητας και τυραννίας, και κοινά ιδανικά, αιώνες τώρα, σφυρηλάτησαν ακατάλυτους δεσμούς κατανόησης και φιλίας μεταξύ του ρωσικού και του ελληνικού λαού.

Από την εποχή της Μεγάλης Αικατερίνης, όσοι ρωσο-τουρκικοί πόλεμοι διεξήχθησαν, στο τέλος τους, στην υπογραφή της συμφωνίας τερματισμού του πολέμου, περιλαμβανόταν και μια ειδική σύμβαση (χάρτα) μεταρρυθμίσεων υπέρ των χριστιανικών πληθυσμών της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.

Η Ρωσία επίσης στάθηκε η χώρα καταφυγής και φιλοξενίας χιλιάδων Ελλήνων, οι οποίοι διωκόμενοι ή απειλούμενοι, κατά περιόδους, από τους Οθωμανούς, κατέφευγαν στα εδάφη της Ρωσικής Αυτοκρατορίας.

Και σήμερα ακόμη, οι Έλληνες αισθάνονται να συνδέονται πνευματικά με τους Ρώσους, σε μεγαλύτερο βαθμό από οποιονδήποτε άλλο λαό του κόσμου. Αυτό το ριζωμένο πλεονέκτημα πρέπει να το καλλιεργούμε και να το βελτιώνουμε. Οι Έλληνες της Ρωσίας, που ζουν και διαπρέπουν στην φιλόξενη και ομοδοξη αυτή χώρα, καλούνται να δράσουν, να εντοπίσουν τα κατάλληλα πρόσωπα επιρροής, τα οποία θα φέρουν το θέμα της αναγνώρισης της Γενοκτονίας των Ελλήνων της Ανατολής στη Ρωσική Δούμα. Μια τέτοια επιτυχία θα προβληματίσει την Τουρκία περισσότερο από οποιαδήποτε άλλη αναγνώριση, ακόμη και από αυτή που τυχόν θα γινόταν από τον Ο.Η.Ε. Οι ψυχές των αδικοσφαγέντων προγόνων μας τότε και μόνο θα ησυχάσουν.

Κείμενο, επιλογή-επιμέλεια υλικού: Δώρα Γιαννίτση.

Πηγές: -«Ιστορία Νεότερη και Σύγχρονη.»: Β. Σκουλάτου, Ν. Δημακοπούλου, Σ. Κόνδη

- Χάρης Τσιρκινίδης: «Η Γενοκτονία των Ελλήνων της Ανατολής.»

- Θεοφάνης Μαλκίδης: «Η Γενοκτονία των Ελλήνων.»

ГРЕЧЕСКИЙ КУЛЬТУРНЫЙ ЦЕНТР
Москва, Алтуфьевское шоссе, 44
офис № 9, 2 этаж
Тел.: 7084809 – Тел./Факс: 7084810

ΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
Altufyevskoe shosse, 44, office No 9, 2nd floor
127566 Moscow, Russia
Tel.: +7 495 7084809; Tel./Fax: +7 495 7084810

e-mail: hcc@mail.ru info@hecucenter.ru

www.hecucenter.ru

skype: [hellenic-cultural-center](https://www.skype.com/name/hellenic-cultural-center)

facebook: <http://www.facebook.com/Hecucenter>

vkontakte: <http://vk.com/hecucenter>

LinkedIN: <http://www.linkedin.com/company/hellenic-cultural-center>